

S. Sayısı : 26

7 Eylül 1949 tarihinde imzalanan (1949 - 1950 devresi için Avrupa Memleketleri Arasında Ödeme ve Takas Anlaşması) nı değiştiren 22 Nisan 1950 tarihli ek Protokolün onanması hakkında Kanun tasarısı ve Dışişleri ve Ticaret Komisyonları raporları (1/26)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71/1621, 6 - 2439

23 . VI . 1950

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

7 Eylül 1949 tarihli 1949 - 1950 devresi için Avrupa memleketleri arasında Ödeme ve Takas Anlaşmasını değiştiren 22 Nisan 1950 tarihli ek protokolün onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 11 . VI . 1950 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Kanun tasarısının gerekçe ve ilişkileriyle birlikte sunulmuş olduğunu saygularıyla arz ederim.

Başbakan

A. Menderes

GEREKÇE

Marshall Plânı yardımlarından faydalanan Avrupa memleketleri arasındaki ödemeleri tanzim eyleyen ve bu memleketlerin birbirleriyle ticari mübadelelerini imkân nispetinde ödeme zorluklarından kurtararak yapabilmelerini mümkün kılmakta olan 7 Eylül 1949 tarihli «1949 - 1950 devresi için Avrupa memleketleri arasında Ödeme ve Takas Anlaşması» 5480 sayılı Kanunla onanmıştır.

Bu kere, Paris'teki Avrupa Ekonomik İş Birliği Teşkilâtı, mezkûr anlaşmanın bâzı maddelerini tâdil lüzumunu müşahade ederek bunu ek bir protokolle yapmayı karar altına almış ve 22 Nisan 1950 tarihinde Paris'te, Almanya, Avusturya, Belçika, Danimarka, İrlanda, İzlanda, İtalya, Lüksemburg, Norveç, Holanda, Büyük Britanya ve Şimali İrlanda Birleşik Kırallığı, İsveç, İsviçre hükümetleri ile Triyeste serbest eyaleti İngiliz - Amerikan Bölgesi Komutanı temsilcilerinin hükümetleri namına imzalarını vazettikleri bu Protokolü Hükümetimiz adına da Paris'teki Delegemiz Başkanı Mehmet Ali Tiney, Bakanlar Kurulunca, 11 Nisan 1950 tarihinde 3/11239 sayılı karar ile kendisine verilen yetkiye müsteniden imzalanmıştır.

Bu protokol, Hükümetin 5436 sayılı Kanunla akdine yetkili kılınmış bulunduğu anlaşmalar meyanındadır.

Bahsi geçen Avrupa memleketleri arasında Ödeme ve Takas Anlaşmasının mezkûr protokol ile tâdile tâbi tutulan maddeleri ezetimle, Belçika üzerinde kullanılacak çok taraflı tiraj haklarının sureti istimaline mütedair olan 20 nci madde tiraj haklarının daha evvel ödenmiş altın veya dövizin, geri mübayaasına tahsisi hakkındaki 27 nci madde ve yenden tesis olunacak tiraj haklarının yine aynı gayeye tahsisi imkânlarına ait 28 nci madde ve iki taraflı ve çok taraflı tiraj haklarının revizyona tâbi tutulmaları şekilleri hakkındaki 34 ncü maddelerdir.

Protokol, 1950 yılı Haziran ayı içinde, Avrupa memleketleri arasında Ödeme ve Takas Anlaş-

ması ile derpiş olunan muamelelerin hitamına değin yürürlükte kalacaktır.

Menfaatlerimize uygun olan bu ek Protokol onanmak üzere ilişik kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Dışişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dışişleri Komisyonu

Esas No. 1/26

Karar No. 8

14 . VII . 1950

Yüksek Başkanlığa

7 Eylül 1949 tarihli 1949 - 1950 Devresi için Avrupa memleketleri arasında Ödeme ve Takas Anlaşmasını değıştiren 22 Nisan 1950 tarihli ek protokolün onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 11 . VI . 1950 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısı ve gerekçesiyle ilişikleri Dışişleri Komisyonuna havale edilmiş olmakla, Dışişleri Bakanlığının temsilcileri huzuru ile okunup incelendi.

Ancak memleketin iktisadiyatı bakımından son derece ehemmiyeti haiz bulunan traj haklarının istimalinde Hükümetin daha ciddi bir surette meşgul olması gerektiğine Komisyonumuz inanmaktadır. Zira şimdiki kadar bu hakların kullanılmasında gösterilen kaygısızlık bazan tiraj haklarının ziyana ve binnetice memlekette bir

dedikodu ve endişe uyanmasına sebep olmuştur.

Komisyonumuz her ne kadar bu mevzu üzerinde kâfi bir hassasiyetle durmuş ise de aidiyeti cihetiyle bu işle Ticaret Komisyonunun daha yakından alâkadar olacağını düşünerek keyfiyetin işbu Komisyonun nazarı dikkatine arz edilmesi ricasiyle raporunun Yüksek Başkanlığa takdimine karar verdi.

Komisyon Başkanı Yerine

Sözcü

İzmir

C. Baban

Antalya

B. Onat

Kayseri

S. H. Ürgüblü

İzmir

O. Kapani

Manisâ

A. Karaosmanoğlu

Kâtip

Erzurum

R. S. Burçak

İzmir

V. Mentiş

Samsun

F. Kesim

Ticaret Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Ticaret Komisyonu

Esas No. 1/26

Karar No. 6

22 . XII . 1950

Yüksek Başkanlığa

7 . IX . 1949 tarihli 1949 - 1950 devresi için Avrupa memleketleri arasında Ödeme ve Takas Anlaşmasını değıştiren 22 . IV . 1950 tarihli protokolün onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 11 . VI . 1950 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçe ve ilişikleri Yüksek Başkanlı-

ğınızdan Ticaret Komisyonumuza havale edilmiş olmakla komisyonumuzun 15 . XII . 1950 tarihli toplantısında alâkalı bakanlığın temsilcilerinin huzuriyle incelendi.

Bakanlar Kurulunca onanmış bulunan işbu Anlaşma usulüne uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

Bu kabıl anlaşmalara mütaallik kanun tasa-

ralarının Bakanlar Kurulunca onanmasını takip eden en yakın tarihte komisyonumuza havale edilmesi hususu temenniye şayan bulunmuştur.

Havalesi gereğince Kamutay'a arzedilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Ticaret Ko. Başkanı	Sözcü	Kâtip
Kütahya	Kastamonu	Balıkesir
H. Gedik	Ş. Kerimzade	E. Güreli

Afyon Karahisar	Amasya	Ankara
S. Kerman	H. Koray	S. Benli
Ankara	İstanbul	İzmir
H. Bulgurlu	Bedri N. Göknül	T. Gürerk
Kars	Kocaeli	Kütahya
F. Aktaş	E. Alican	M. Alkin
Kütahya	Maras	Sinob
A. Kavuncu	R. Öksüz	S. Somuncuoğlu
Sivas		Trabzon
H. Yüksel		C. Zamangül

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

7 Eylül 1949 tarihli «1949 - 1950 devresi için Avrupa memleketleri arasında Ödeme ve Takas Anlaşması» nı değiştiren 22 Nisan 1950 tarihli Ek Protokolün onanması hakkında Kanun tasarısı

MADDE 1. — 5480 sayılı Kanunla onanmış bulunan 7 Eylül 1949 tarihli «1949 - 1950 devresi için Avrupa memleketleri arasında Ödeme ve Takas Anlaşmasını» değiştiren 22 Nisan 1950 tarihli ve 2 sayılı Ek Protokol onanmıştır.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı
A. Menderes	Başbakan Yardımcısı
	S. Ağaoğlu
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
	H. Özyörük

Milli Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
Refik Ş. İnce	R. Nasuhioğlu
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
F. Köprülü	H. Ayan
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
A. Başman	F. Belen
Eko. ve Ticaret Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
Z. H. Velibeşe	Dr. R. Belger
Gümrük ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
N. Özsan	N. İyriboz
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
T. İleri	H. Polatkan
İşletmeler Bakanı	
Muhlis Ete	

7 EYLÜL 1949 TARİHLİ 1949 - 1950 DEVRESİ İÇİN AVRUPA MEMLEKETLERİ ARASINDA
ÖDEME VE TAKAS ANLAŞMASINI TADİL EDEN 2 SAYILI EK PROTOKOL

7 Eylül 1949 tarihli «1949 - 1950 devresi için Avrupa memleketleri arasında Ödeme ve Takas Anlaşması» ile (Aşağıda «Anlaşma» denilmektedir) aynı gün imza edilen ve 1 nci paragrafında Anlaşmanın, hükümlerini 1 Temmuz 1949 tarihinden itibaren icra etmek üzere, geçici olarak uygulandığını tesbit eden Anlaşmaya ait Geçici Uygulama Protokolünü imzalayan veya imzalayanların temsilini taahhüt eyliyen;

Almanya, Avusturya, Belçika, Danimarka, Fransa, Yunanistan, İrlanda, İzlanda, İtalya, Lüksemburg, Norveç, Holânda, Portekiz, Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda Birleşik Kırallığı, İsveç, İsviçre ve Türkiye Hükümetleri ve Tiryeste Serbest Ülkesi İngiliz - Amerikan Bölge Komutanı;

Anlaşmanın 20, 27, 28 ve 34 ncü maddelerini bâzı tadillere tâbi tutan bir Ek Protokol imzalamak hususunda mutabık kalmışlar;

Ve işbu Ek Protokolün bâzı hükümlerini derhal yürürlüğe koymayı arzu ederek, mezkûr Ek Protokol metnini tasdik eylemiş ve metnin, imzası için Avrupa Ekonomik İş Birliği Teşkilâtı üyelerine tavsiye etmiş bulunan Avrupa Ekonomik İş Birliği Konseyinin 21 Nisan 1950 tarihli tavsiyesini itibar nazarına alarak aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır :

Madde — 1.

Anlaşmanın 20 nci maddesinin (b) paragrafı aşağıdaki şekilde tâdil edilmiştir :

«b) Yukardaki 18 nci maddede derpiş olunan ve Fransa, Holânda, Birleşik Kırallık veya işbu maddenin gayelerine uygun olarak Teşkilâtça seçilen diğer her hangi bir borçlu lehine tesis olunan çok taraflı tiraj haklarına tekabül eden talepler, Belçika'ya tevcih olundukları takdirde;

1. Gerek Konseyin, «Avrupahlararası ödemeler sistemine mütedair 2 Temmuz 1949 tarihli Kararına tevfiikan;

2. Gerek, böyle bir borçlu memleketin çok taraflı tiraj haklarını tadil etmiş bulunan bir Konseyin kararına tevfiikan;

Bu borçlu memleketler ile Belçika arasında imzalanmış anlaşmalarda tesbit olunan şartlar dâhilinde yapılacaktır. »

Madde — 2.

Anlaşmanın 27 nci maddesinin (a) paragrafı aşağıdaki şekilde tadil edilmiştir :

«a) Bir borçlunun, gerek bir ödeme anlaşmasına tevfiikan, gerek bir alacaklı ile olan münasebetlerinde bir alacak bakiyesine mâlik bulunmamasından dolayı, tediye tarihinde, 18 nci maddenin (a) paragrafı hükümleri gereğince, lehine tesis olunan tiraj haklarının ajan tarafından istimaline imkân bulunamaması sebebiyle, bu alacaklıya, 1 Temmuz 1949 tarihinden itibaren vacibütediye bir altın veya bir döviz ödemesi yapmış olması halinde, ajan, borçlunun talebi üzerine, bu tiraj haklarının mezkûr şartlar içinde ödenmiş altın veya döviz baliğinin tamamen veya kısmen geri mübayaasına tahsisine, 18 nci maddenin a paragrafı hükümlerinin, tiraj haklarının istimaline bâdema engel teşkil etmemeleri şartıyla, imkân vermek üzere lüzumlu tedbirleri alacaktır.»

Madde — 3.

Anlaşmanın 28 nci maddesi aşağıdaki şekilde tâdil olunmuştur :

«Aşağıdaki 34 ncü madde gereğince yapılan bir revizyonu mütaakip, bir borçlu lehine tesis olunan yeni tiraj hakları bâliğleri yukardaki 27 nci maddede derpiş olunan şartlar dâhilinde borçlu tarafından diğer Âkîd Tarafa ödenen altın veya dövizin geri mübayaasına, tamamiyle veya kısmen, tahsis edilebilirler. Ancak, bu altın veya döviz ödemelerinin, borçlunun mezkûr Âkîd Tarafa karşı olan açığının, ödeme tarihinde bu borçlu lehine tiraj haklarının henüz tesis edilme-

miş olması veya tesis olunan tiraj haklarının tamamıyla kullanılmış bulunması sebebiyle kapatılmasının mümkün olmaması yüzünden yapılmış bulunması lâzımdır.»

Madde — 4.

Anlaşmanın 34 ncü maddesi aşağıdaki şekilde tâdil edilmiştir:

«a) Teşkilât, tiraj hakları bâliğlerinin revizyona tâbi tutulmaları ve bu bapta, Birleşik Devletler Ekonomik İşbirliği İdaresine yapılacak tavsiyeler hakkında karar alabilir. c

b) İki taraflı tiraj haklarının revizyonuna ancak D lâyıkasında derpiş olunan şartlar dâhilinde tevessül olunabilecektir.

c) Çok taraflı tiraj haklarının revizyonu, Teşkilâtça ancak, bu tiraj haklarının lehine tesis edilmiş veya edilecek olan borçlunun talebi üzerine, ve en geç 31 Mayıs 1950 tarihine kadar yapılabilecektir. Çok taraflı tiraj hakları balığı, bir artırma veya eksiltme istikametinde revizyona tâbi olabilir. Çok taraflı tiraj hakları balilerinin revizyonu, yeni çok taraflı tiraj haklarının tesisini veya mevcut çok taraflı tiraj haklarının ortadan kaldırılmasını istihdaf edebilir.»

Madde — 5.

1. Mezkûr ek protokolün 1 nei ve 4 ncü maddelerinin hükümleri Anlaşmanın tecezzi kabul etmez cüzünü teşkil ederler.

2. İşbu Ek Protokol aşağıdaki 6 ncü maddedeki haller dışında, Anlaşma ile aynı zamanda yürürlüğe girecektir.

3. İşbu Ek Protokol 1950 senesinin Haziran ayı içindeki muamelelerin hitamına değin yürürlükte kalacaktır.

Madde — 6.

Yukardaki 5 nei madde hükümlerinin dışında olarak, işbu Ek Protokolü imzalayanlar bu protokolün derhal yürürlüğe girecek olan 1 nei ve 4 ncü maddelerinin hükümlerini uyguluyacaklardır.

İşbu Protokolün altına, gereği veçhile yetkilendirilmiş olan tam salâhiyetli temsilciler, mealini tasdiklan imzalarını koymuşlardır.

İşbu Protokol, Paris'te 22 Nisan 1950 tarihinde ikiside aynı derecede muteber olmak üzere İngilizce ve Fransızca birer nüsha olarak tanzim edilmiş ve bu nüshalar muhafaza edilmek üzere Avrupa Ekonomik İş Birliği Teşkilâtı Genel Sekreterliğine tevdi edilmiştir.

Genel Sekreterlik bu Protokolün tasdikli suretlerini işbu Ek Protokolü imzalayan Taraflara tevdi edecektir.

